

Федорович І.М.

к. е. н., викладач кафедри
фінансів суб'єктів господарювання і страхування,
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

МОДЕРНІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сучасний етап ринкової трансформації вітчизняної економіки характеризується посиленням впливом взаємопов'язаних тривожних тенденцій минулих років, наростанням світової фінансово-економічної кризи, посиленням регіональної диференціації. Ці процеси перевіряють на стійкість не тільки національну економіку, а й регіональні фінансові системи.

Однією з найважливіших причин регіональної диференціації умов господарювання і рівня життя населення є наявність тісного зв'язку між рівнем розвитку фінансової системи і загальним економічним розвитком регіону. У зв'язку з цим чітко проявляється необхідність регулювання розвитку регіональних фінансових систем, гостра потреба в розробці системних заходів, спрямованих на створення ефективного управління регіональними фінансами, оптимізацію фінансових ресурсів, зниження впливу кризових явищ на економіку регіону, подолання дефіцитності регіональних бюджетів, скорочення числа регіонів-реципієнтів.

Відтак, під розвитком регіону пропонуємо розуміти таку зміну сукупності індикаторів його соціально-економічного стану, структури, що зумовлює зростання рівня і якості життя населення. Це поняття включає зростання економіки, ВВП на душу населення, доходів населення, розвиток соціальної сфери та інфраструктури, підвищення рівня і якості людського капіталу.

Регіональну фінансову систему можна представити, як сукупність фінансових відносин, що виникають при формуванні фінансових ресурсів

(бюджетні потоки, ресурси позабюджетних територіальних фондів, потоки фінансово-кредитної системи, фондового ринку, фінансові ресурси підприємств та організацій реальної сфери економіки, бюджетних установ, домашніх господарств), і спеціальних фінансових інститутів, що забезпечують управління фінансовими ланками на території регіону (місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, територіальні органи державних відомств, банківські установи, які діють в регіоні, інститути фондового ринку, територіальні страхові компанії, регіональні фондові біржі) [1, с. 98].

Найважливішим фактором економічного добробуту регіонів є необхідність стабільного функціонування регіональної фінансової системи. Збалансованому розвитку основних ланок регіональної фінансової системи в посткризовий період перешкоджають економічні, інституційно-правові, організаційні та кадрові проблеми.

Відтак, особливості формування механізму фінансової системи регіону включають:

а) законодавче забезпечення цього процесу як на державному, так і на регіональному та місцевому рівнях;

б) політичні рішення органів влади або сама фінансова політика держави (чи регіону) часто негативно впливають на функціонування і розвиток фінансової системи держави в цілому і регіону, зокрема;

в) індивідуальні дії суб'єктів фінансових відносин, які нерідко протидіють рішенням державних і регіональних органів влади) [2, с. 41].

За допомогою регіональних фінансових систем держава здійснює вирівнювання економічного і соціального розвитку регіонів, які відстають у своєму економічному і соціальному розвитку від інших регіонів країни. Серйозним бар'єром для ефективного функціонування регіональних фінансових систем є – рівень і якість інституційного середовища, форм і методів державного регулювання. Основним недоліком інституційного поля нормативних актів, що регулюють правовідносини всіх ланок фінансової системи на державному і регіональному рівнях, на наш погляд, є

недосконалість чинного законодавства і наявність в ньому неузгоджених положень, що істотно сповільнює модернізацію структури і функцій регіональної фінансової системи.

На нашу думку, основними складовими вдосконалення регіональної фінансової системи виступають:

1) бюджетна – ефективна бюджетна і податкова політика здатні забезпечити мобілізацію необхідних ресурсів, підвищити ефективність їхнього використання виходячи з поставлених цілей, досягнення соціально-значущих результатів;

2) банківська – формування ефективно функціонуючого банківського сектора забезпечить підвищення акумулювання грошових коштів населення, організацій та їхню трансформацію в кредитні ресурси, інвестиції;

3) страхова – підтримка діяльності страхового сектору на рівні, що відповідає міжнародним стандартам забезпечить залучення в економіку регіону значних інвестиційних ресурсів;

4) фондова – розвиток інструментів фондового ринку дасть змогу збільшити обсяг інвестицій в реальний сектор економіки, підвищити добробут населення, знизити бюджетні коливання, збільшити обсяг валового регіонального продукту;

5) активізація відтворювальних процесів, створення єдиного інформаційного простору, розвиток інфраструктури підтримки малого і середнього бізнесу – сприятимуть прискореному розвитку галузей економіки регіону;

6) використання приватних накопичень – зростання фондів домашніх господарств, створення класу приватних інвесторів забезпечить створення імпульсу розвитку економіки регіону.

Отже, для модернізації регіональної фінансової системи в умовах фінансової нестабільності економіки України пропонуємо здійснити комплекс заходів:

- покращити фінансове положення господарюючих суб'єктів: збільшити темпи накопичення активів та власного капіталу підприємств; знизити собівартість продукції; збільшити прибуток підприємств;
- підвищити економічну ефективність виробництва за допомогою автоматизації, механізації, впровадження нових технологій, економії енергоресурсів;
- розширити позиції підприємств на внутрішньому ринку за рахунок підвищення конкурентоспроможності продукції;
- вдосконалити нормативно-правову базу упорядкування діяльності контрольних та наглядових органів;
- забезпечити розвиток малого та середнього бізнесу в усіх сферах економіки регіону: зменшити адміністративні бар'єри та розширити можливості участі суб'єктів малого підприємства на конкурсній основі у виконанні робіт; створити сприятливі умов для розвитку інноваційного малого бізнесу; відшкодувати частину витрат суб'єктів малого та середнього бізнесу на сплату відсотків за інвестиційними кредитами, отриманими в кредитних організаціях; проводити навчання та професійну перепідготовку громадян, бажаючих займатися в сфері малого та середнього бізнесу;
- підвищити рівень кваліфікації робочої сили, залучити кваліфікованих робочих;
- розробити кластерний підхід у розвитку підприємств базових галузей регіону.

Список літератури:

1. Західна О. Концептуальні основи формування та функціонування фінансової системи регіону / О.Західна // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – Рівне, 2009. – Випуск 2 (46). – С.97-104.

2. Волощенко Л. М. Оцінка динамічної стійкості фінансової системи країни і регіону / Л. М. Волощенко // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. - 2013. - № 2. - С. 40-43.